

# Provtagningsanvisning Likvor, odling och direktmikroskopi - Instruktion - Hälso- och sjukvård Region Gävleborg

|                                                                               |                                                     |                                                               |
|-------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|
| <b>Titel:</b><br>Provtagningsanvisning Likvor, odling<br>och direktmikroskopi | <b>Dokumentkategori:</b><br>Instruktion             | <b>Omfattning:</b><br>Hälso- och sjukvård Region<br>Gävleborg |
| <b>Dokumentägare:</b><br>Vårdenhetschef KML                                   | <b>Dokumentansvarig:</b><br>Kvalitetssamordnare KML | <b>Beslutsinstans:</b><br>Vårdenhetschef KML                  |
| <b>Diarienummer:</b><br>Ej tillämpligt.                                       |                                                     | <b>Datum för översyn:</b><br>Se giltigt t.o.m.                |

## Odling och direktmikroskopi

|                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Remiss                       | <p>Beställning via Cosmic eller LabPortalen. Sökväg: Mikrobiologi → Steril provlokal. Alt. hittas via sökfunktionen.</p> <p>Reservrutin: Pappersremiss (Remiss 2, Laboriemedicin Region Gävleborg)</p> <p><b>Anamnes:</b> Ange om provet är taget från kateter/shunt samt misstänkt orsak till infektion (t.ex. shunt, neurokirurgiskt ingrepp, skalltrauma, annan underliggande sjukdom, immunsuppression). Uppge även antibiotikabehandling och misstanke om infektion orsakad av anaerob bakterie.</p> <p><b>OBS!</b> Önskas direktmikroskopi måste detta tydligt anges på remissen.</p> <p>Vid misstanke om actinomykos, nocardios, brucellos, tularemi eller melioidos ska detta alltid framgå på remissen.</p> |
| Provtagning                  | <p>Sterilt koniskt rör med skruvlock, <b>artikelnummer 1159356</b>. Helst 2 mL i första röret vid lumbalpunktion. (Minsta provmängd 0,5-1 mL.)</p> <p>Desinfektera huden noggrant före provtagning.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Förvaring/transport          | <p>Provet bör snarast transporteras till laboratoriet.</p> <p>I väntan på transport förvaras röret i kylskåp.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Analyserande laboratorium    | Enheten för Klinisk mikrobiologi, Gävle sjukhus                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Referensintervall            | Ej tillämpligt                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Svarstid                     | <p>Resultat av direktmikroskopi och positivt odlingsfynd telefonbesvaras.</p> <p>På lör-, sön- och helgdag ska prov lämnas på laboratoriet senast 15.00 för att direktmikroskopi ska utföras samma dag.</p> <p>Negativt preliminärsvär efter 2 dygn och slutsvär efter 10 dygn.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Ackrediterad                 | Ja                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Efterbeställning             | Kan inte efterbeställas                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Patientinformation           | Ej tillämpligt                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Biobanksprov                 | Nej                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Kommentarer/övrig upplysning | Alla bakteriefynd art- och resistensbestäms.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

## Instruktion

**Dokumentnamn:** Provtagningsanvisning Likvor, odling och direktmikroskopi - Instruktion - Hälso- och sjukvård Region Gävleborg

3(3)

**Dokument ID:** 09-899433

**Giltigt t.o.m.:** 2026-11-28

**Revisionsnr:** 2

|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Kommentarer/övrig upplysning  | <p>Direktmikroskopins känslighet anses ligga mellan 75-90 % jämfört med positivt odlingsresultat.</p> <p><b>OBS!</b> Vid önskemål om analyser som meningit-PCR (virus och bakterier), bakterieserologi och frysning krävs ytterligare 1-2 rör med 1-2 mL likvor och tillhörande remisser.</p> <p>Se även <a href="#">Provtagningsanvisning Spinalvätskeanalyser</a></p> |
| Medicinsk bakgrund/indikation | Misstänkt bakteriell meningit.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

## Kommunikation och implementering

Dokumentet finns publicerat på samlad sida för provtagningsanvisningar på Samverkanswebben ([Provtagningsanvisningar - Region Gävleborg](#)).

## Medverkande och granskare

Provtagningsanvisning framtagen och granskad av metodansvarig samt granskad av medicinskt ansvarig.

## Senaste revideringar

| Datum      | Revisionsnr | Ändring                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|------------|-------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 2025-09-05 | 1           | <p>Nytt dokument utifrån uppdaterad dokumentstyrning, ersätter dok. 09-79409. Ändrar till journalsystem Cosmic och lägger till sökväg i Cosmic. Flyttat upp texten ” <b>OBS!</b> Önskas direktmikroskopi måste detta anges på remissen. Direktmikroskopi kan ej utföras från odlingsflaska.” till rubrik remiss.</p> <p>Uppdaterat tiden till 15.00, då prov senast måste lämnas till laboratoriet för att direktmikroskopi ska utföras samma dag.</p> |
| 2025-11-27 | 2           | <p>Tagit bort att sätta provmaterial på odlingsflaska. Ändrat minsta provmängd. Uppdaterat remissinformation och kommentarer/övrig upplysning. Lagt till artikelnummer för rör.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                    |